

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

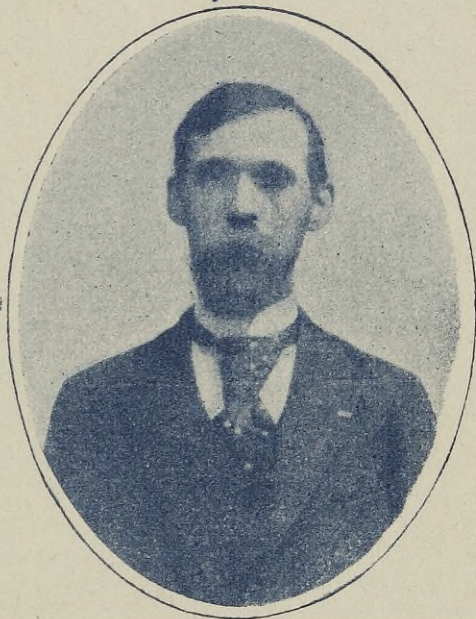
UPPSALA
UNIVERSITET

Andra samlingen.

JOHAN LINDSTRÖM.
(SAXON).

I BLÅTT BAND

VÄRS OCH ROSA

PRIS
50
ÖRE

• STOCKHOLM •
K. J. BOHLIN'S FÖRLAG.

I BLÅTT BAND

VÄRS OCH PROSA

AF

JOHAN LINDSTRÖM

(SAXON).

ANDRA SAMLINGEN.

STOCKHOLM
BOHLIN & C:is FÖRLAG.

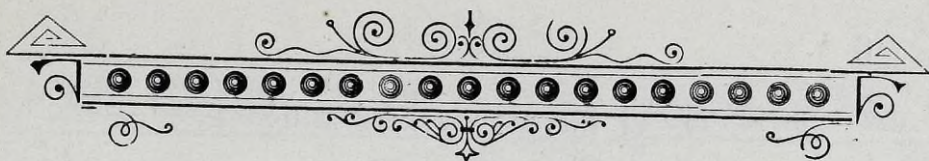
STOCKHOLM,
GULLBERG & HALLBERGS TRYCKERI,
1897.

Innehåll:

	Sid.
Åter stå vi hand i hand	5
Eftersommar.....	7
Subtraktion.....	16
En liten moralpredikant.....	18
Hemma	23
Bruten viljekraft.....	29
Vår goda fé.....	40
Trollformeln.....	41
En förpost	46
En god bröllopgåfva.....	49
Jag vill vara blott man i ledet.....	54
En julafton.....	56
På minnesdagen	60

1844

1. The first of these is the
2. second is the
3. third is the
4. fourth is the
5. fifth is the
6. sixth is the
7. seventh is the
8. eighth is the
9. ninth is the
10. tenth is the

Åter stå vi hand i hand.

Mel.: »Helga natt».

Ater stå vi hand i hand,
trofast sluten syskonrad,
på vår väg mot löftets land,
skönjande dess unga stad.
Framåt! Och ingen vägrar
förr än vår skara lägrar
sig där vårt kampmål hägrar,
härligt och stort.

Synes lifvet mörkt och tungt,
ljuffligt kännes det just då
att sitt hjärta åter ungt
utaf ädla känslor få.
Blida som gammal sägen
lysa för vandrar'n trägen
källsprången invid vägen,
rena dig där!

O, vi ha ett syskonband!
Hand i hand det står,
lösen går från land till land.
krets kring jorden slår,
Må denna tanke mana:
framåt på ljusets bana,
framåt kring ljusets fana,
alltid framåt!

Eftersommar.

Possessionaten Konstantin Tideström kom, på väg mot sitt hem, från en utländsk anstalt för alkoholister. Hittills hade han under vägen därifrån färdats på ångbåt, där lif och rörelse herskat. Nu satt han ensam, inklämd i järnvägskupén, utan annat sällskap än sina egna tankar.

Och de voro ett föga angenämt sällskap. Han hade mycket litet ädelt och godt att minnas.

* * *

Tidigt blef han moderlös. Han var enda barnet — det enda den sörjande fadern ägde att hålla kärt på jorden. Faderskärleken tog en förvänd riktning, och Konstantin blef det sorgliga offret för en välment faders svaghet — ett bortskämdt barn.

När han kom i elementarskolan, väckte han uppmärksamhet för sitt goda hufvud, men också för sin lätja, sin egensinnighet och sina dumma upptåg.

Litet äldre blef Konstantin ännu mindre än kamraterna nöjd med vanliga pojkupptåg. Spelpartier och suptillställningar kommo i stället.

Detta var länge en offentlig hemlighet, men lärarne blundade. Så en afton hade en samling skolorngdom ett stormigt uppträde på en andra klassens källare. Stadens tidningar togo itu med saken. Rektorsförhör måste anställas, och Konstantin blef — såsom ledare för spektaklet — relegerad.

För Konstantin kändes det litet svårt att skiljas från kamraterna. Någon skam eller ånger öfver sitt handlingssätt kände han icke.

Hans far hade någon gång sagt: »Af de bångstyrigaste pojkarne blir det ofta de allvarligaste karlarne.» Detta dock icke åt Konstantin, ehuru det kommit till hans öron. Från det hållet hade han altså inga vidare förebråelser att vänta.

Han började läsa privat i en annan stad. Studierna togo dock ej mycket af den tjugoåriges tid. Han visste sig vara en rik mans son. Om han ej ville, behöfde han aldrig lägga två strån i kors för att få sin bärgning. Hvarför skulle han då icke »njuta af sin ungdom»?

Efter åtskilliga misslyckade försök tog han ändtligt studenten, såsom det allmänt troddes, »på fusk».

Nu skulle han vara hemma en sommar för att sedan fortsätta studierna vid ett landtbruksinstitut. Fadern hade nämligen önskat, att han skulle vara borta från hemmet tils han eröfrat den hvita mössan.

Det gamla, grå herresätet blef nu ofta platsen för lysande fester. De unge männen i trakten voro förtjusta i denna sol, som de fått att kretsa omkring. Flickorna tyckte visserligen, att han drack nog så mycket. Men en ung flicka har ju sällan förstånd att inse, hvad följden blir af en i sus och dus tillbrakt ungdom. Han var ju så treflig och höll så stiliga tal!

En dag under ett jaktparti fick Konstantin se sin fars skogvaktares älsta dotter, Elin, i trakten vida berömd för sin skönhet, sin huslighet och sin hjärtegodhet. Och sedan gingo hans vägar ofta åt det hållet.

Han hade hittills lefvat ett lif utan kärlek. Nu i en hast började det jubla och sjunga i hans hjärta. Ett tomrum var fylldt.

Att hon djupt och innerligt fäste sig vid honom — hvad var från hennes synpunkt naturligare? Han var så olik de andre. Det sades, att han drack. Nu skulle han aldrig göra det mer.

Han blef som en annan människa. Han fick intresse för saker, hvarpå han förr aldrig tänkt.

Fadern märkte förändringen och sökte efter orsaken därtill. Han fann den snart.

Hvad fadern än tillåtit sin son — detta parti kunde han ej gå in på. Han hade blundat när sonen stått färdig att fördärfva sig till kropp och själ. Nu när sonen ville bygga upp sig genom kärleken till en präktig flicka, då sade fadern nej.

Det blef häftiga scener. Konstantin skickades hufvudstupa till landtbruksinstitutet utan att han ens fick taga afsked af Elin.

Han skref bref på bref till henne, men något svar anlände aldrig.

Fadern underrättade honom vid något tillfälle i förbigående, att »flickan insett det dåraktiga i sina förhoppningar och rest sin väg för att slippa bli en visa för hela orten». Han uttryckte vidare den förvissningen, att Konstantin snart för ett värdigt föremål skulle ha glömt sitt »pojksvärmeri».

Konstantin förstod, att fadern, med den makt han ägde öfver skogvaktaren, tvungit Elin att resa. Han fick aldrig veta hvart. Det sades till Amerika.

Han sökte efter henne — förgäfves.

Det dröjde ej länge förr än han var landtbruksinstitutets förnämste »festhudik».

Efter ett par år dog fadern. Konstantin, lefnadstrött och slapp, oaktadt han blott var en pojke, slog sig ned å egendomen, hvars skötsel han helt och hållet öfverlemnade åt sin fars duglige och samvetsgranne inspektör.

Konstantin hade blifvit liksom folkskygg. Aldrig såg han någon hos sig. Han drack dock fortfarande mycket, men för sig själf. Han hade blifvit en »skåpsupare».

Åren hade gått. Den trettioårige mannen hade slutligen måst skickas till det ställe, hvarifrån han nu kom.

Till kroppen var han väl något så när frisk, men själen! Han insåg nu — hvad han tusen gånger förut insett, ehuru aldrig så klart som nu — huru tomt och glädjelöst hans lif var och varit. Han visste ej, om han hade kraft att bli, hvad han knapt någonsin varit: människa. Och om han hade denna kraft — hvad tjänade det till att bruka den?

* * *

»Bärsta, 1 minut», ljöd konduktörens stämma. Två kvinnor stego in i den kupé, där Konstantin satt. Den ena, som var beslöjad med ett tätt flor, tillhörde synbarligen samhällets öfre lager. Den andra såg mera borgerlig ut. Den förra kröp in i hörnet, framtog en bok och begynte läsa. Den senare sträckte sig ut genom kupéfönstret, nickade åt ett par bredvid en äldre kvinna stående barn och sade:

»Varen nu ej ledsna, småttingar! Jag kommer snart igen, och då få ni följa med till pappa.»

Konduktören kom in och tog biljätterna. Konstantin såg, att de alla tre hade samma bestämelseort.

Dörren smälades igen. Tåget ångade iväg. Modern viftade åt sina barn tils tåget skymdes af skogsranden. Hon satte sig då ner midt för Konstantin.

»Ni skall till Salby?» sade han.

»Ja, min man har fått inspektorsplatsen på Vallåkra (det var en af granngårdarne till Konstantins egendom), och nu skall jag dit och hjälpa honom att ställa i ordning sitt nya hem. Där skall vara

mycket oordentligt, för Axels företrädare söp så, att han fick afsked.»

»Super ej er man?»

»Nej, icke nu.»

»Har han då gjort det förr?»

»Ja, men det var innan vi blefvo gifta. Han gick med i nykterhetsföreningen, men det hjälpte icke. Han söp ändå, för det var en gästgifvaregård invid gården, där han var. Han var ej den ende, som där förstörde pengar och hälsa, och därför slogo sockenborna sig i hop, så att det vardt slut på den kommersen. Nu vardt det yttervärre med Axel. Han började dricka för sig själf, och det är förskräckligare än alt annat. Så blefvo vi bekanta, och efter en tid friade Axel till mig. Jag tyckte om honom men sade att det aldrig skulle bli något af, om han ej slutade suppa. Jag visste, att han skulle göra det, om han höll något af mig. Och det gjorde han. Alla mina bekanta sade, att jag var galen, som tog honom, för hans nykterhet skulle ej räcka länge. Men det brydde jag mig icke om, för jag trodde på min Axel, och det ha hvarken han eller jag ångrat.»

»Hvad har ni då gjort för att hålla honom fast i nykterheten?»

»Inte ett smul. Jag har bara haft så treffligt jag kunnat hemma och varit så trefflig jag kunnat själf — och så har jag alltid visat, huru mycket jag håller af honom.»

Tideström försjönk i tankar. Han hade aldrig haft ett värkligt hem. En enda gång i sitt på sann

glädje så fattiga lif hade han drömt om att få grunda sig ett sådant. Då hade äfven för honom framtiden skimrat så ljus och löftesrik.

Han tog sig för pannan. Han kunde ej förstå hvarifrån alla dessa underliga tankar kommo. De hade ju varit fjärran ifrån honom så länge.

Om han skulle? . . . Nej, han var för gammal att bygga luftslott! Och, för öfrigt, hvar finna någon, som kunde bli för honom, hvad hans ungdomsdröm var? Ty hvar han gick såg han hennes stora, allvarliga ögon fästa på sig. När han tog flaskan tycktes de vilja säga ett varnande och förebrående: »Hvarför kan du ej låta bli det där?»

Men han hade slagit bort det. »Glömskans häger öfver ruset hvilat.» Han erkände inför sig själf, att han var en stackare.

Den gamle skogvaktaren hade någon gång antydtt för honom, att Elin ännu lefde och var fri. Men han talade däremot ej om, huru mycket det smärtade henne att ha blifvit förgäten af den, som hon trott på mer än alla andra. Han visste lika litet som Elin själf, att gamle patronen behållit alla de till henne af Konstantin skrifna brefven.

* * *

Tåget stannade vid Salby station.

Tideströms språksamma följeslagerska möttes af sin man.

Nu först ägnade han någon uppmärksamhet åt sin andra reskamrat, som han förut icke kommit att

observera — dels af intresselöshet, dels för samtallets och dels för sina egna tankars skull.

Hon tycktes gå och söka någon som hon väntat. Konstantin, som hade sitt ekipage emot sig, märkte detta. Han gick fram till henne och bjöd henne att åka med honom, om hon hade samma väg.

Ja, det hade hon.

Han märkte, att hennes hand darrade, då han hjälpte henne upp i vagnen.

En vansinnig tanke flög som en blixst genom hans hufvud.

»Elin!» utbrast han.

Det var hon — hon, som, det fick han veta nu, följt hans lifs skiftningar alt sedan de skildes. Öfvermannad af sitt hjärta hade hon kommit från det fjärran landet för att vid det ställe, hvarifrån han nu kom, få se honom, som af fadern för henne skildrats som förlorad. Konstantin hade nyss rest från anstalten, då hon kom dit. Hon hade farit mot hemmet och nu sammanträffat med honom. Genast hade hon känt igen honom.

Han satt där med hennes händer i sina, under det hon med tårar i de vackra ögonen berättade alt detta. Han var icke längre den eländige drinkaren. Han var den unge kraftige mannen, mot hvilken en värld af förhoppningar log.

Han kände nu fullt och helt, att mot lifvets många frestelser fins för ung och gammal intet bättre värn än ett godt, kärleksrikt hem.

Snön föll i tunga flockar, himlen var mulen och alt syntes så dystert och dödt. Men icke sågo de det! Omkring dem var det strålande sommar. Den hade kommit något sent, men var därför icke mindre full af solljus, blomsterdoft och fågelsång.

Subtraktion.

Pelle hufvu't slog på spiken,
då han sade härom dagen:

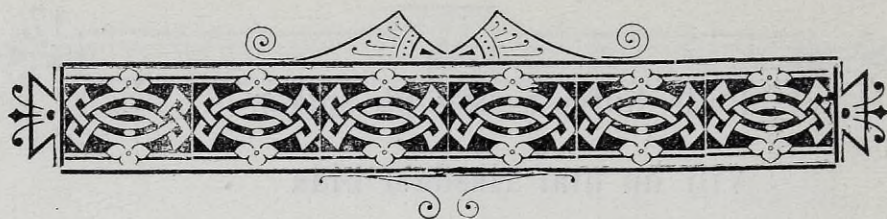
“Riksdä'n är — det syns på tagen —
dålig i aritmetiken.

'Bränvinspängarne behöfver
höga makten, som regerar'.
Men om *rätt* man subtraherar,
undras mig, hvad det blir öfver.

Fattig-, dårhushjonens skara,
brottets söner — minuenden.
Därifrån drag subtrahenden,
så blir resten *skulder* bara!“

Pelle hufvu't slog på spiken
Vill du utaf riksdä'n bida
något, mins: dess svaga sida
icke är aritmetiken.

En liten moralpredikant.

Kalle hade bokstafligen taladt vuxit upp vid "Blå Bandet". Första gången han såg tidningen, hade de blå ramarne kring densamma lyst honom i ögonen, och sedan hade hans intresse därför ständigt varit i stigande.

Så fort han var så stor, att han kunde gå — nu var han fem år — hade han haft tillfälle att ådagalägga detta sitt intresse, ehuru på ett sätt, som visserligen ej var i fars smak. Det tillgick nämligen så, att medan far vände sig ut i köket, kraflade Kalle sig fram till soffan, nappade till sig tidningen och "läste" den så, att det ej fans en bit af den, när far ville ha den.

"Blå Bandet" var Kalles första leksak!

Då han blef litet äldre och förstod, att han ej fick handtera tidningen så, kröp han upp i fars knä och "sjöng" ur tidningen — af hvars innehåll han ej förstod en bokstaf — för mor.

Och vorden något äldre frågade han alltid brefbäraren, då denne kom: "Ä' Blå Bandet me' i dag?"

Då så var, tog han hand om tidningen och gömde den tills far kom hem. Så fort far då satt sig, kom Kalle fram till honom med tidningen. Och då far härvid log ett: "Det var duktigt af dig, Kalle!" var Kalle stolt som en kung och fördubblade sin aktsamhet om bladet.

Också i dag hade han tagit emot tidningen af brefbäraren och lagt den på sin vanliga plats. Fabrikkens anghvissla hade förkunnat helgsmål, och Kalle stod i porten, väntande far från arbetet.

Snart kom far också, sotig och svart och med af trötthet präglad gång.

Kalle sprang emot honom.

"Blå Bandet har kommit, far".

"Jaså", svarade far, i det ett leende lyste upp de bleka dragen och han tog sin son vid handen.

När de kommit in, tog Kalle fram tidningen och far satte sig i soffan, börjande läsa. Kalle tog plats bredvid, under det mor dukade fram den enkla kvällsvarden, hvarefter hon satte sig vid bordets motsatta sida.

Kalle pekade på tidningen.

"Se far," utbrast han, "här står: 'Stort möte'."

Far såg förvånad upp.

"Hvem har lärt pojken läsa, mor?"

"Jag vet inte, men han har ibland kommit och frågat, hvad den och den bokstafven heter."

"Låt se, om du kan säga, hvad det här är, Kalle," sade far och pekade på rubriken till en annan annons.

Kalle stafvade:

“B-l-å, blå; b-ä-n-d-s, bands; f-ä fä; s-t-e-n
sten = blåbandsfästen“.

Den lilles ögon strålade.

“Sannerligen kan du icke läsa“, utbrast far
gladt öfverraskad. “Du har också lärt dig det i en
af de för nykterhetsfolkets barn lämpligaste a-b-c-
böckerna.

Och så försjönk han i läsningen af tidningen,
medan Kalle pratade för sig själf eller med mor.

Plötsligt kastade far tidningen ifrån sig med en
vredgad min.

“Hvad är det?“ frågade mor.

“Ä, de vilja prätta oss på pengar nu igen!“

“Hvilka?“

“Ä, här äro ej mindre än 4 tiggareupprop: ett
om bidrag till missionen i utlandet; ett från en sjuk,
fattig blåbandist; ett från en förening, som vill ha
bidrag till ett föreningshus; ett från hufvudstyrelsen,
som vill ha bidrag till en grafvård öfver en afliden
medlem. Om jag bara ger 25 öre till vardera, så
blir det i alla fall en krona. Man blir ju alldeles
ruinerad på dessa ständiga pungslagningar!“

Mors öga lopp rundt kring det trefligt möble-
rade rummet, och hennes tankar gingo tillbaka till
det usla kyffe de bodde i på den tiden, då far söp,
och huru detta såg ut.

“Men en krona är ju ändå ej så mycket,“ sade
hon mjukt och fäste ett par goda ögon på sin man.
Om också i alra värsta fall utgiften skulle åter-

komma hvarje gång tidningen kommer, så blir det ändå ej mer än 24 kronor om året, och det kunde du förr i världen offra å krogen på en enda kväll.“

Kalle hade hoppat ner af soffan, tagit upp den sammanskrynklade tidningen och slätat ut den. Och nu kom han till far med tidningen i famn och sorgen målad i sitt lilla vackra ansikte:

“Far, tycker du ej längre om ‘Blå Bandet?’“

En brännande rodnad flög upp på fars kinder. Han satt tyst några sekunder, och så mottog han tidningen af Kalle, klappade denne på hufvudet och sade:

“Jo, min gosse, jag tycker om Blå Bandet alt fortfarande. Det är — såsom hvarje god nykterhetstidning — en af mina bästa vänner. Det lär mig, det styrker mig, det stöder mig, det förströr mig. Jag kan ej lefva utan det. Men jag glömde för ett ögonblick, att den vännen också ber för dem, som behöfva hjälp, för dem som vilja värka för vår sak, och för dem som vilja hedra vår sak.

Kalle såg under talet uppmärksamt på far med sina kloka ögon, och ej en stafvelse af faderns ord gick förlorad för honom. Ehuru han ansträngde sig, förstod han dock icke hela innebörden i det fadern sagt. Men ett förstod han: att far icke längre var ond på ‘Blå Bandet’. Och det var egentligen alt han ville veta.

“Åja“, sade nu mor, “en krona är ju, som sagdt, håller inga stora pängar. Jag skall göra, hvad jag kan, för att utgiften inte skall bli så känbar för dig.“

Far gaf henne ett varmt ögonkast tillbaka.

Kalle kom nu in från köket, dit han gjort en titt, med någonting i handen.

“Far“, sade han, “ge också det här åt 'Blå Bandet'.“

Det var Kalles sparbössa — de 1- och 2-öringar han samlat att köpa sig “en stor, stor, grann boll“ för!

Mors öga blef fuktigt, och far tog sin son upp i knäet, smekte det lockiga hufvudet och sade:

“Lillen, du ville offra det käraste du drömt dig åt 'Blå Bandet'! Och jag ville draga mig för att ge bort fyra 25-öringar till så behjärtansvärda ändamål som dem, jag nyss läst i tidningen om. Det var en duktig läxa du gaf mig den gången!“

* * *

När far och mor på lördagsaftonen besökte blåbandsmötet, skref far “Per Karlsson, 25 öre“ på hvardera af de fyra listorna. Men på listan för den sjuke, fattige blåbandisten skref han dessutom: “En liten moralpredikant 25 öre“.

Och under rasten midt i mötet, sprang han ner i kortvaruhandelen i huset bredvid och köpte “en stor, stor grann boll“ åt Kalle.

Hemma!

Ett fattigt, ett värnlöst barn jag var,
som kastats ut ibland flärden.

Jag hade hvarken mor eller far
och intet huld uti världen.

Mën jag, jag var icke ledsen ändå,
en vän jag hade att tänka på.

Jag vet ej en enda timme än,
hur långt jag vill gå tillbaka,
då icke min fagra hjärtevän
i lekarne var min maka.

Så stolt ej ens nu jag vara kan
som då, när jag heta fick »min man».

Så for jag fjärran — som mången ann',
se'n jag svurit dyra eder
om evig tro åt henne. Där vann

jag guld och rykte och heder.

Men »svenska snillet», så vidt berömdt.
snart hade sin barndomsvän förglömt.

Med lagrar och guld till fosterjord
jag styrde framdeles färden.

En gäst jag blef vid de rikes bord --
jag var »en man uti världen».

Jag vänner i massa hade nu,
med grefvar, baroner var jag »du».

Men dock — jag kunde det ej förstå;
fast alt borde gladt mitt hjärta,
jag kände mig icke lycklig ändå,
jag tärdes af någon smärta.

Vid rikedomens och glädjens barm
jag var på en gång olycklig, arm.

Och skönheten blef alt mera matt
hos »fröjdens» sminkade stjärnor,
Ej mer mig gladde vännernas skratt,
ej schweizeriernas tärnor.

Och vännerna sade: »En så'n tok!»
Men aldrig, aldrig jag var så klok.

Jag gick till min glömda hjärtans kär,
kring henne slog mina armar
och sade: »Förbi med mig det är,
om du icke dig förbarmar!
Om du icke blifver mitt alt igen,
det intet blir af din barndomsvän.»

Då fyldes med tårar ögon blå
med rodnad de hvita kinder,
och jag mig tog ifrån läppar små
förlofningskyss utan hinder.
Två hjärtan hade hvarann' förstått,
det utan ceremonier gått.

* * *

Och nu har jag mig en egen härd —
ack att jag ständigt där sute!
Ej mera jag längtar till den värld,
som larmar och glädes därute.
Mitt hem jag nalkas vid dagens slut
mer glad än jag nån'sin var förut.

Hon på mina steg i trappan lyss
och hör mig, hur tyst jag smyger.
När dörren jag öppnar, med en kyss

i min öppna famn hon flyger,
och ömt hon mig så till bordet drar,
där maten rykande varm jag har.

Jag sedan vid boken slår mig ner,
att riktigt grundligt studera,
men — ett, tu, tre — uti pappas hår
fridstörare två husera:

»Ack, pappa, lemna din bok i kväll,
kom och lek med oss, så är du snäll!»

Snart ljuda då högt deras jubelskrin:
än går jag på två, än fyra,
än är jag kamel, än ångmaskin,
men städse de små få styra,
tills slutligt de hviska: »Vi trötta ä'»,
och vilja hvila på pappas knä.

Och sedan till kvällen vi samlas få
kring det stora, runda bordet.
Ett lifligt samtal vi föra då —
de små ha mest alltid ordet,
och fråga på fråga: »Hvad ä' det där?»
med roliga infall växla plä'r.

Så kommer John Blund att lofvar slå:
därför faller släktet unga,
och nickande hufvud börja på
att blifva allt mera tunga.
Snart blomstrande rosor sofva godt,
se'n mammans och pappas kyss de fått.

Jag stum med min hustru kär då står
vid våra älsklingars läger.
Mitt öga fuktas utaf en tår,
så mycken sällhet jag äger!
Hem! Finnes väl på den vida jord
ett mera dyrbart och älskadt ord?

* * *

Ja, har du ett hem, så älska det
som ditt alra bästa i världen.
Och har du icke, låt hvarje fjät
en vandring vara mot härden,
du bygga skall med hjärta och hand
i framtidslöftenas soliga land!

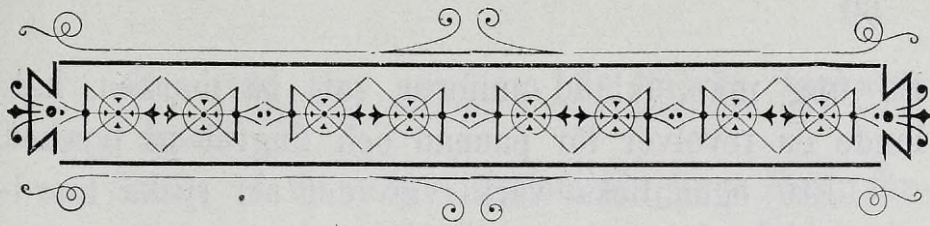
Men mins, att på hela jordens ring
hvar ännu din blick vill stanna,
så skarpt fiendtligt fins ingenting

mot hemmet som krogen, den granna
såväl som den smutsiga — systrar två
de äro, om än du det ej kan förstå.

De båda ha alldeles samma mission
— de äro demonernas kyrka —
att smutsa din tanke, förråa din ton,
bestjåla din arm dess styrka.
Hvart ögonblick invid krögarns bord
är en vandring bort från det bästa på jord.

Ty har du ett hem, så älska det
som ditt alra bästa i världen.
Och har du icke, låt hvarje fjät
en vandring vara mot härden,
du bygga skall med hjärta och hand
i framtidslöftenas soliga land.

Bruten viljekraft.

Under ett besök i Stockholm, vandrade jag en afton bland Djurgårdens granar och furor, björkar och aspar. Jag kände mig slutligen trött, men i stället för att uppleta något af de hviloställen platsen i form af schweitzerier erbjuder, slog jag mig ned å en soffa vid en gångstig midt i skogen.

Plötsligen fick jag höra en röst säga:

“Ja, hvarför icke så godt det! Karin har öfvergett mig och här går allting mig så afvigt i händer, att jag förr eller senare stryker med . . . hvarför då icke göra slut på eländet med detsamma? — Karin, Karin, att du bedrog mig, trots att du så tröghjärtadt såg in i mina ögon och sade, att hvarken August eller din far skulle kunna förmå dig att bryta ditt löfte till mig . . . Det usla bränvinet jag ej kan låta bli . . . Min gamla mor är det väl synd att gå ifrån så här, men jag kan icke annat . . .”

Nu hörde jag något, som liknade uppspannandet af hanen på ett skjutvapen. Jag skyndade fram.

En ung man, iklädd uniform, satt på marken, hållande en revolver för pannan och fingret på trycket.

Ett ögonblicks värk var det att rycka mordvapnet ifrån honom och sålunda hindra honom från att fullfölja sitt förtviflade beslut.

“Olycklige hvad ämnar ni göra?” frågade jag.

“Jag tänkte göra ett slut på min eländiga tillvaro“, svarade han kort.

“Hvarför det då?”

“Emedan jag ingenting har att lefva för.“

“Ingenting als?” sade jag och såg en smula tviflande ut.

“Nej ingenting annat än min mor, och hon är gammal . . .“

“Det måtte väl vara nog. Gifves det öfver hufvud taget något för en människa värdigare än att lefva för sina föräldrar? . . . Och hennes död vill ni påskynda genom att bringa henne till förtviflan. Har hon behandlat er så, att hon är värd att se alt sitt hopp om att ni skulle bli en man, ett stöd för hennes ålderdom, gäckadt på detta sätt?”

“Nej“, svarade han, “gumman har nog varit god och kärleksfull emot mig, men Karin . . .“

“Är det eder käraste, som svikit er?” frågade jag.

“Ja“, svarade han bittert. “Det är hennes skull att jag blef fyllbult, gardist och — själfmördare hade jag väl äfven blifvit nu, för att sätta kronan på verket, om ni ej kommit. Jag kan dock ej

svara för hvad jag gör, om de mörka tankarne komma igen.“

“Skulle ni för mig vilja omtala, huru Karin förmått eder att bli fyllbult, gardist och själfmordskandidat, så torde jag måhända kunna ge er något vänligt råd.“

“Ja“, sade han efter en stunds funderande, “jag skall tala om den där historien för eder. Jag tror bestämdt att jag skall bli lättare om hjärtat sedan någon mer än jag själf fått lära känna dess sorger.“

“Ja“ inföll jag, “det förhåller sig verkligt så, det skall ni snart få erfara. — Men vi gå till soffan och sätta oss.“

Han reste sig upp och följde med, nästan mekaniskt.

“Det är nu tre år sedan jag blef gardist“, började han. “Jag hette då rätt och slätt Gustaf Olsson, fast jag nu kallas Storm. Min far, som nu är död, var torpare hos en rik bonde nere i Närrike.“

“Vi äro således landsmän.“

“Såvida ni är närking.“

“Ja.“

“Så mycket roligare. — Men jag fortsätter min berättelse. Bonden var, som sagdt, rik, men äfven snål och har ej bevisat oss mer än en god gärning, nämligen att låta mor sitta kvar på torpet till döddagar. Ifrån ungdomen gick jag och arbetade där, vallade o. s. v. Jag hade väl ej så gärna gått dit, ty hårda ord, t. o. m. hårluggar och örflar vankades rätt ofta, men han hade en dotter, Karin, för

hvars skull jag fördrog alt. Det var ej utan att hon gynnade mig, ty jag utmärkte mig tidigt för kroppsstyrka och ett slags manhaftighet, hvilket flickorna alltid tycka om. Ja, trots att jag i skolan, hvad lexorna vidkom, alltid redde mig sämre än många af kamraterna, som slogo sina lofvar omkring "Petter-Pers Karin", var hon dock redan då min fästmö! Hennes far blängde ofta rätt ondt på mig därför, men modren, en präktig människa, sade då alltid: "Å de äro ju bara barnungarne, vet jag."

"Ja, ja, men eldrotten bör ryckas upp i tid, eljes blir hon en öfvermäktig", muttrade han då.

Så gingo åren och så kom den tiden, då vi skulle läsa oss fram för prästen. Lyckligare dagar har jag aldrig haft — så svårt jag än hade för att få katekesen i hufvudet — och det säga alla, som kommit så långt. Gossar och flickor få där läsa på en gång i samma rum, och sålunda hade jag ständigt framför mig den vackra Karin, som då och då gaf mig ett ögonkast. Hvem var lyckligare än jag!

En, som gjorde mig mycken förtret, var en rik och mäktig dryg bondson vid namn August, skol- och läskamrat till mig. Han fjäsade mycket för Karin, kallade mig torparunge och dylikt, och i barnsligt oförstånd skämdes jag naturligtvis öfver att vara en fattig — ehuru hederlig — mans son. En gång piskade jag honom gul och blå — en åtgärd som i hög grad behagade Karin, men hvars följd blef, att jag med möda fick gå fram. d. v. s. ansågs värdig att konfirmeras.

Den söndag då vi första gången — och hittills för mig åtminstone den sista — gingo till nattvarden, var Karin väckligen vacker i sin enkla svarta klädning, mycket vackrare än konfirmationsdagen dagen förut, då hon var klädd i hvitt, men med en hel mängd prydnader, pärlband och dylikt. Prästen gaf oss några rätt vackra förmanande ord till sist, och Karins såväl som alla flickornas och en del af gossarnes ögon stodo fulla med tårar; jag kunde ej ett ögonblick underlåta att se på henne.

Hon skulle naturligtvis åka hem, ehuru vägen visst icke var lång. Det anses skamligt att någon förmögnare bondes barn skall gå hem från kyrkan någon af dessa tvänne dagar. Jag ville så gärna hafva talt med henne, men det bar sålunda ej åt.

Ehuru jag misströstade, lyckades det dock för mig. Medan fadren — modren var ej med — selade och satte för hästen skulle Karin gå till sin mormors graf, för att plocka blommor till minne af dagen. Jag ilade efter, då jag fick höra det. Dittkommen räckte hon mig en blomma, sägande:

“Vill du ha den till minne af denna dag? Jag har en likadan i min salmbok.“

Naturligtvis tog jag emot blomman, bedyrande att den aldrig skulle lemna mig — jag har den också ännu. Och så tog jag hennes löfte att bli min, om jag blef en riktig karl. Och det löftet gaf hon varmt och trohjärtadt.

Knapt hade jag hunnit trycka en kyss på hennes läppar förr än fadrens steg hördes. Jag

släppte hennes hand, tog farväl och aflägsnade mig ljudlöst.

Så gick tiden. Jag lärde mig snickareyrket, var sparsam, ordentlig och — lycklig. Slutligen började dock Karins väninnor att göra narr af henne, för det hon höll af mig. "Tänker du då på rent allvar att bli snickarhustru eftersom du ej slagit de där barndomsgrillerna ur hufvudet? ... Ser du ej hur August Larsson och flera andra bondpojkar, som anstå dig, slå för dig!" Dylika yttranden voro mycket vanliga.

Till en början hörde hon ej därpå, men slutligen började hon att bli allt kallare emot mig och blidare emot den rike, högmodige August. Alla mina vänner uppmanade mig att ta mitt förnuft till fånga, bry mig sist om flickan, som jag i alla fall ej finge något af, och taga mig ett glas i stället för gå och hänga hufvudet! Jag lydde deras råd och var snart bästa kunden på socknens öl- och vinkrog. Alla mina sparade pänningar ströko småningom åt. Så kom slutligen en "värfvare" till socknen, och i fyllan tog jag värfning.

Att jag vid nykter besinning fann detta vara mycket dumt, hjälpte icke. Min gamla mor grät, men jag sade att dessa år ej vore någon evighet häller, och att jag omöjligen kunde vara kvar där nere, då ej Karin höll af mig längre.

Jag träffade henne snart. Hon frågade om det var för hennes skull jag tagit värfning.

"Ja", svarade jag. "När du började att ej

vilja se mig längre tog jag min tröst till glaset, och under inflytelsen af ett rus lät jag mig fångas af en värfvare.

“Jag är mycket ledsen öfver att jag genom min obetänksamhet skall vara orsaken till det här“, svarade hon med tårar i ögonen, “men vill du lofva mig, Gustaf, att sköta dig väl — ty jag har hört att äfven gardister kunna bli bra karlar — så skall jag troget vänta på dig tills du kommer hem.“ Hon var så vacker när hon sade det där, att jag trodde henne. Jag tror nog, att hon i detta ögonblick menade hvad hon sade — precis som hon gjort förut vid liknande tillfällen — men hon är så lätt till sinnes och glömmmer så snart...

Första året skötte jag mig mycket väl häruppe, men så började det glunkas om, i brefven där nedifrån, att Karin lät kurtisera sig af August igen. Jag tog mig då ett och annat glas ibland, men först när jag för några månader sedan fick höra att de värkligen gift sig blef jag en sådan oordentlig sälle som jag nu är. Arrest och dylikt har sedan dess hörts till ordningen för dagen.“

“Och nu tänkte ni att göra ett slut därpå, på detta sätt?“ frågade jag.

“Ja“, lydde hans svar.

“Det var en skral utväg, min kära Storm“, återtog jag. “En bättre kan jag bestämdt råda eder att ta.“

“Och det vore ...“

“Att bli en ordentlig karl igen, och glömma

den där flickan. Sannerligen hon, efter hvad ni sagt om henne, förtjänar att en karl skjuter sig för hennes skull. Då ej hon, sitt löfte trogen, kunde vänta de åren ut, var ej håller hennes kärlek så stark att den skulle ha gjort äktenskapet lyckligt — och då är det bäst att det är, som det är. Det är många frestelser inom gardistlivet, jag vet det mer än väl, och jag själf har bondens instinktiva afsky därför. Tag afsked af militärtjänsten så fort som åren äro slut, tag arbete i sitt yrke och bli en ordentlig karl, min kära Storm.“

Han såg upp på mig med nyvaknadt hopp i blicken.

“När äro åren slut?”

“I höst.“

“Nå, då skall Storm redan i afton följa med mig till en lokal, där sådant folk samlats, som gjort till sin uppgift att upprätta de fallne och att stödja de svaga, och där skall Storm afge ett högtidligt löfte om att aldrig mer smaka den förbannelsens dryck, som brakt Storm och så många andra i elände. Kamrater och befäl tycka ej om nyktert folk, det vet jag, men deras ovilja kan Storm nog bära ett par månader, om Storm tänker på den glädje, som gumman mor erfar när hon får höra hvad som skett. Storm följer alltså med?”

“Ja, må göra!”

“Där kan det ju också hända, att Storm får göra bekantskap med någon annan flicka, hvars kärlek ej . . .“

“Tala ej om kvinnor, unga åtminstone“, afbröt han, “ty de äro alla falska. Men för min mors skull skall jag lefva. Henne skall jag, om jag kan, belöna för de omsorger hon haft om mig. Tack herre, hvem ni än vara må, för det ni hindrat mig från att begå ett själfmord, och för det att ni visat mig vägen till något bättre. Vill ni någon gång höra efter, så var viss om att ni skall få den underrättelsen, att Gustaf Storm blifvit en ordentlig pojke.“

“Tack! då skall jag känna mig så innerligen lycklig“, var mitt svar.

Kort därefter anträdde jag hemfärden, hvadan det aldrig blef något af att höra efter, om Storm höll ord eller ej.

* * *

Fyra år därefter, då jag åter var på ett stockholmsbesök, hände sig vid ett tillfälle ute å gatan att en välklädd man med en ung, vacker dam under armen gladt och bekant hälsade på mig.

Jag såg frågande på dem, men tänkte att gå vidare, öfvertygad som jag var att de mötande hälsat på mig på grund af något misstag. Då stannade de, och han räckte fram handen.

“Det ser ut som om redaktörn glömt Gustaf Storm“, sade han.

“Å“, utbrast jag nu, gladt öfverraskad. “Ja, ni får ursäkta mig, men den, som rör sig bland mycket människor, kan ej behålla alla i minnet. Ni har dessutom förändrat er till er fördel så . . .“

Nu smålog den unga damen vid hans sida.

“Det är . . .“

“Min fästmö Lydia Sandberg. För henne är redaktörn en gammal kär bekant, ty vi ha mycket ofta talat om eder, och hon är mycket glad öfver att en gång få se er.“

Hon nickade lifligt bifall.

“Vi äro just på väg ut till Djurgården för att äta matsäcksmiddag i det gröna. Följ med oss, så få också pappa och mamma se och göra bekantskap med redaktörn“, sade den unga fästmön.

Jag kunde ej erinra mig, att något upptog min tid på söndagsmiddagen, och jag följde med.

Under eftermiddagens lopp fick jag veta, att Storm trofast hållit sitt en gång gifna nykterhetslöfte. Efter uttjänt tid vid regementet sökte han sig arbete som snickare och erhöll sådant. Såsom duglig och skötsam arbetare, blef han snart förste man på verkstaden och mästartens högra hand. När mästarten — en man af den gamla skolan — började märka, att Storm såg godt på hans enda dotter, uppmuntrade han Storm, och en dag sade han rent ut, att han tusen gånger hellre till måg ville ha en duktig arbetare än en herrkaxe, som kanske litet eller intet dugde till. Och eftersom dottern delade faderns åsikter, var partiet snart klart.

“Om ett år gifta vi oss“, sade Storm.

“Då blir han min kompanjon“, upplyste gubben.

“Ni måste naturligtvis vara med på bröllopet“,

sade fästmän, "och det såsom en af de alra förnämsta hedersgästerna".

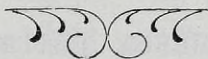
"Jag skall försöka att komma ifrån. Nog vore det roligt alltid."

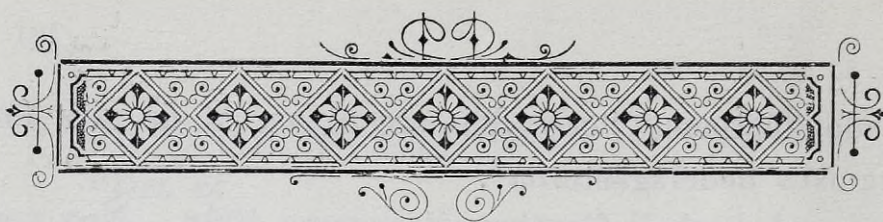
* * *

Jag kom med på bröllopet. Och det var roligt. Ingen var dock gladare än Storms mor, en liten vänlig gumma, som nu firade den största högtiden i sitt lif.

"Det är ni, som både räddat min sors lif och gjort honom till en ordentlig människa", sade hon.

"Ingendera", svarade jag. "Men det blef mig förunnadt att ge honom ett handtag vid ett kritiskt tillfälle. Det är ofta som en människa blott behöver ett dylikt handtag för att resa sig från ett fall, som hon själf tror vara ohjälpligt. Lycklig då den, som fått ögonen öppna för, att en åt dryckenskapen hemfallen endast kan räddas genom personlig helnykterhet och godt sällskap. Ty den, som det förstått, han kan genom en ringa möda åstadkomma stor välsignelse, såsom det varit mig förunnadt ifråga om eder son."

Vår goda fé.

Det låg öfver jorden så mörk en natt,
och folket i dödens skugga satt.

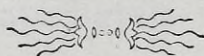
Då kom du med ljusets fackla i hand
på frihetens vingade hjul till vårt land

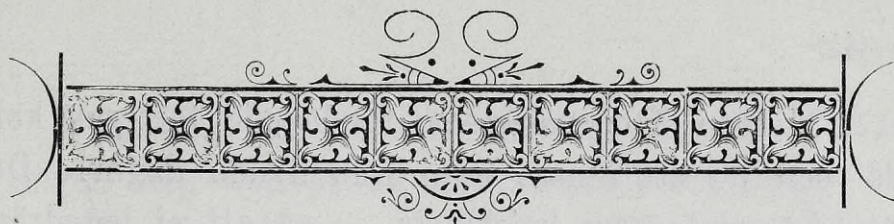
och reste upp det banér, som till slut
oss föra skall ifrån villoväg ut.

Ja, ila du fram med din fackla i hand,
lys upp hvarje skumhöljd vrå i vårt land!

Lys upp, där girighet ockrar på nöd,
där hycklande judaskyssar man bjöd!

Lys hopp i trofasta hjärtan in
tills hela den suckande värld är din!

Trollformeln.

En saga.

De rådde öfver den vida, vida skogen, där villebrådet vimlade i buskar och snår. De rådde öfver den brusande älfven, där silfverglänsande fiskar lockade till fångst. De rådde öfver det höga fjället, hvarifrån de kunde spana antågande fiender.

Enkla voro boningarna, men de rådde själfva öfver dem.

De voro frie män.

Men så kommo främlingar fjärran ifrån och bygde sig hyddor och nedgjorde alt villebrådet och motade bort männen från älfven, då de skulle fiska.

Det blef krig på lif och död. Men främlingarne hade så underliga vapen, och hvad dessa icke förmodde, det förmodde den genomskinliga, bedöfvande dryck, de hade med sig,

Så vordo de frie männen slafvar åt främlingarne.

* * *

Midt i fångenskapens förslöande förtryck kom då och då ett minne fram från flydda dagar. Det var de gamle som hviskande — så att ej legodrängarne skulle höra det — och med hänförelse talade om den vida skogen, den brusande älven och de hyddor, där deras förfäder lefde som frie män. Men alla tänkte därpå, som man tänker på ett vänligt minne, på en vacker dröm. Och kom någon gång någon ung spoling fram med en förmäten önskan om att detta paradys skulle återvända, skakade man medlidsamt på hufvudet åt honom, som ej hade bättre förstånd. De ansågo sig ohjälpligt förlorade. Och så drucko de af glömskans vatten, som gaf lisa för tillfället för att göra uppvaknandet så mycket bittrare.

* * *

Så kom en dag en främling till platsen. Han såg så underlig ut. Vek och blid var hans uppsyn såsom dens, hvilken kämpat och lidit mycket.

Han utfrågade de gamle om hvad de mindes från frihetens dagar. Och så en dag spred sig ryktet om, att han lofvat att lära dem, huru de skulle bära sig åt för att återförvärfva sin frihet.

De skulle allesammans afstå för en dag sina kokosnötter, så skulle han lära dem konsten. Nötterna skulle han sälja för att kunna få låna en kamel och färdas till annat håll för att värka samma värk som här hos förtryckta slafvar.

* * *

Så samlades de ute i marken en afton. Främlingen steg upp på en stor sten för att tala.

Hvarje blick, som fästes på honom, hade sitt särskilda uttryck. Ja, han såg ut för att hafva trolldomsmakt — det enda, som kunde frälsa dem.

“Böjen edra hufvuden och lyssnen, ty nu uttalar jag det heligaste ord, som kan nå en slafs öra, det ord, som, förstådt och följdt, bringar honom ovilkorlig räddning.”

De böjde sina hufvuden, och så ropade han tre gånger, hvarje gång starkare:

“Enighet!

“*Enighet!*“

“**Enighet!**“

Och så gick han ner från stenen och aflägsnade sig.

De stodo en stund alldeles stumma af häpnad. Så började de springa efter honom och fingo honom i kläderna.

“Du skulle lära oss din konst“, skrek en.

“Ja, det ha vi gett dig kokosnötter för“, ljöd en annan stämman.

“Jag har lärt er min konst.“

“Var det inte det jag sade“, hånade en kvinna.

“Han kunde inte!“

“Nej, jag kan inte. Men I själfve. Och jag har lärt er huru.“

“Bedragare!“

“Usling, som lefver på att narra af fattiga människor det enda de äga!“

“Det är alltid bekvämare än att arbeta“, föll den hånande rösten in.

“Jag har intet behållit åt mig själf.“

“Tig!“

“Ja, jag har talat. O, att I kunnen förstå mig!“
Och ett tårdränkt ansikte mötte den uppretade skaran.

En sten träffade hans hufvud, och han segnade ned — död.

* * *

Decennium har lagts till decennium.

Slafvarnes afkomlingar äro frie män. Vid blodsvitnets kallnade lik, som grofs ner vid stenens fot, började en och annan tänka. Och en dag var trollformeln, lösens-ordet, förstådt. De reste sig, man efter man, kvinna efter kvinna, och begynte kämpa mot begäret efter glömskans dryck och sålunda äfven mot den öfvermakt, hvilkens styrka låg uti slafvarnes begär efter denna dryck, som gjorde några få rika och stora och de många fattiga, svaga och okunniga. Och den kampen kan, när trollformeln är förstådd, blott sluta på ett sätt. Den ene har den meningen, den andre en annan. Men enhvar måste underordna sin enskilda mening under det stora allmänna, det möjliga, utförbara. Man får ej slita upp krafterna i resultatlöst käbbel med hvarandra. All energi skall sparas för att riktas mot den gemensamme fienden.

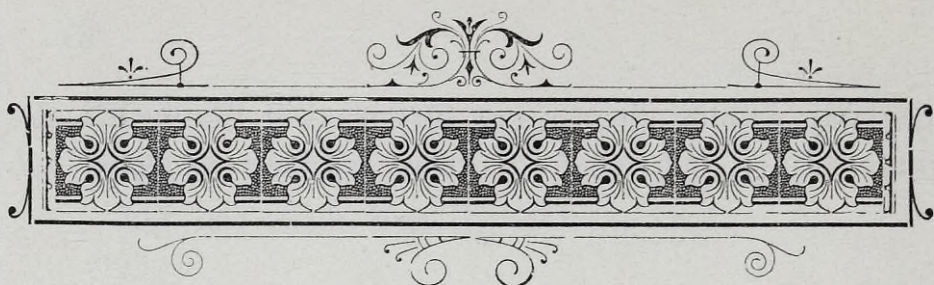
Nu kunna de ej nog förvåna sig öfver, att de
gingo blinda och altså maktlöse slafvar så länge.

* * *

På stenen hvarifrån det förlösande ordet uttala-
des, står nu ett väldigt monument, hvarå läses:

*Enighetens förkunnare.
Slafvar dödade honom,
men hans minne dör
aldrig bland fria män
och kvinnor.*

En förpost.

De nykterhetsvänliges skilda led
församlat sig till gemensamt fest,
en förbrödringsfest, och man hade fört
i elden de krafter man ägde bäst.

Med höga bravo- och bifallsrop
man hörde talen belönade bli,
då mängdens hjärta man fått att slå.
Jag ensam icke tog del däri.

Jag satt i mitt hörn och tänkte på,
hur lätt man kan få dem att ropa "Bra!"
Men huru svårt att dem samla är,
då enigt det gäller i härnad dra.

Då steg det upp där en gammal man
med krokig rygg och med grånade hår.
Hans tal i formen just ej var starkt,
men i matta ögat glänste en tår,

som sade, hur varmt han trodde på
den framtid ljus, han rullade opp,
för Sverge, om nykterhetsfolket gick
till värket med samladt segerhopp.

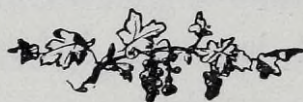
Den arbetsbrutnes böjda gestalt
och den svaga stämmans darrande klang,
en energisk applåd, ett bravorop,
där i hörnet jag satt, ifrån mig tvang.

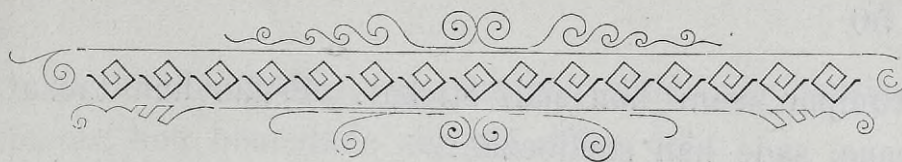
Jag ingen fick med mig. Uppå mig
blott fästes hundra spörjande drag.
Du gamle, det fans här ingen man,
som dig mäktade förstå, mer än jag!

Du vet, du ej lefva skall den tid,
då värklighet blir af den dag så skön,
du målat nyss; du kämpar din kamp
förutan att hoppas på segerlön.

Din hårda strid du i sanning för
på ädlaste grund och för andras skull
och blir af dessa ej ens förstådd —
för dig står martyrens bågare full!

Du gamle, hvar än jag möter dig,
mig värm med ditt ögas trofasta brand,
mig låt mitt hufvud blotta för dig
och ödmjukt trycka din valkiga hand!

En god bröllopgåfva.

(Bearbetning.)

Då nykterhetssaken ännu var ung, betraktades det af somliga nästan som en skam att tillhöra en nykterhetsförening. Det var på den tiden, då man ansåg att nykterhetssaken och nykterhetsföreningarna voro till endast för drinkares skull.

Vid denna tidpunkt gjordes i en torpstuga å Närikes slättbygd förberedelser till bröllop. Husets enda dotter skulle gifta sig med en skraddare, som nyligen hyrt sig en liten värkstad i socknen. Det var ej råd till på någondera hållet att ordna något stort kalas, men de gamla ville i alla fall, att flickans hedersdag skulle bli så högtidlig som möjligt.

Några dagar före bröllopet hade bruden frågat sin tillkommande, hvad han tänkte gifva henne till bröllopgåfva.

“Det får du ej veta förrän inför de församlade bröllopgästerna.”

På bröllopsdagens morgon öfverlemnade hon till honom sin gåfva: en präktig ylleväst och ett dussin

strumpor, som hon själf stickat. Sedan han tackat henne, sade han småleende:

“Du är nyfiken, förstår jag, men jag är i alla fall obeveklig i fråga om öfverlemnandet af min bröllopsgåfva.”

Så småningom samlades gästerna. De voro ju ej så många, men det hade i alla fall aldrig varit mera folk i den lilla stugan.

Sedan vigseln skett och brudparet mottagit de närvarandes lyckönskningar, sade brudgummen:

“Jag har en bröllopsgåfva att öfverlemna åt min hustru.”

Han tog upp ett större kuvert ur sin bröstficka och öfverräckte det till henne.

Spänningen var stor under det att hon öppnade kuvertet. De fleste trodde i likhet med den unga hustrun, att det var en sparbanksbok, ett depositionsbevis eller en kontant pänningesumma. Ty alla visste, att brudgummen var en skötsam och ordentlig ung man, som altså kunde ha något sammansparadt utöfver hvad som åtgått till inrättandet af det nya, anspråkslösa hemmet.

Det var många omslag att öppna innan hon nådde till det lilla paketets kärna, som utgjordes af ett kort, på hvilket stod att läsa, att Johan Sörman var medlem af en namngifven nykterhetsförening.

“Det är en god bröllopsgåfva“, sade han, “den bästa som det stått i min makt att ge dig.”

Hon såg på honom, hon såg på kortet, och hon såg på gästerna. “Det är alt?” frågade hon, och

man kunde tydligt se, att hon kände sig besviken, fastän hon bemödade sig att dölja det.

“Ja, vän“, sade han vänligt.

Hon gick och lade kortet i sin dragkistlåda.

Ett sakta mummel hördes bland gästerna, men ingen ville högt uttala sitt ogillande, och ej häller ville man störa den glada stämningen. Endast Sörmans svåger anmärkte halfhögt och i hånfull ton:

“Det var då också en idé.“

Vid bordet bjöds icke på några rusdrycker. Detta på grund af Sörmans bestämdt uttalade vilja. I allmänhet tyckte gästerna detta vara en känbar brist. Den unga hustrun hade mycket väl lärt sig förstå, att nykterhet var bra, men hade ännu ej kommit längre än så, att hon tyckte att rusdryckerna borde vara med vid de högtidligare tillfällena i lifvet.

* * *

Ett år hade förflutit.

De unga tu hade på årsdagen af sin bröllopsdag samlat några släktingar och vänner, däribland äfven den nyss omtalade svågern.

Då kaffet var drucket och de suto och pratade om ett och annat, gick Sörman bort till sitt skrifbord, låste upp en af dess lådor och framtog därur en liten tygpåse.

I det han vände påsen upp och ned och lät dess innehåll — en samling blanka silfverkronor —

klingande falla på bordet, sade han, vänd mot sin hustru:

“Se här, vännen, har du första räntan af din bröllopgåfva.“

“Hur skall jag förstå det?“ frågade hon förvånad.

“Ränta!? På den där lappen?“ sade svågern.

“Jo, det skall jag förklara“, svarade Sörman. “Jag har räknat ut, att om jag druckit, så hade jag förstört alra minst så där mycket pengar på rusdrycker. I stället har jag nu dessa pengar kvar, och dessutom hälsa, samvetsfrid, husfred och många andra goda ting. Man står sig lättare som nykter, om man är med i en nykterhetsförening, ty man blir då så ofta påmind om sina plikter mot sig själf och andra.“

Med en blixtn af glädje i sina ögon tackade den unga hustrun.

“Det är 60 kronor“, sade svärfadern, som räknat pengarne.

Nu gjorde svågern ingen spefull anmärkning, ehuru han mot Sörman kände den oordentliges hela hat mot den ordentlige. Ty nu hade den föraktade bröllopgåfvan visat sitt höga värde.

Då den unga hustrun kom till staden för att sätta in pengarne i sparbanken, köpte hon också en dyrbar ram till bröllopgåfvan, som än i dag pryder väggen i deras stuga.

Året därpå på bröllopsdagen upprepades samma scen.

Då svärfadern räknat pengarne, sade han till Sörman:

“Den här gången har du räknat vilse.”

“Hur så?”

“Det är 15 kronor mer än i fjor — det är 75 kronor.”

“Alldeles riktigt”, svarade Sörman. “Jag har lagt märke till, att de som dricka, så småningom få allt större behof af och begär efter rusdrycker. Altså, om jag hade hållit jämna steg med dem, hade jag under detta år druckit för så mycket mer som vi här se pengar.”

* * *

Sist jag hörde något från denna familj, hade de köpt ett eget ställe och därå uppbyggt en riktigt trefflig stuga med uthus. De hade ko, och kring stugan var en nätt trädgårdsanläggning. De hade två snälla, friska barn, och i hela omnejden åtnjöto de aktning och förtroende.

Hvad nytta ha de andra haft af de pengar, som de under samma tid gifvit ut till rusdrycker?

Jag vill blott vara man i ledet.

(Då jag en gång kom från ett valmöte för
nykterhetsvänner.)

Jag aldrig trånat en enda stund
att i dagens mund
bli buren världen omkring,
att dissekeras af prässens knif,
att vara ett mål för valmötens kif,
se skaror om mig slå ring.

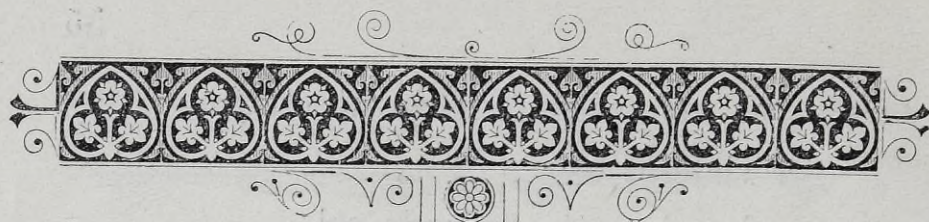
Det roat mig mest att gå och gå
och aktge på,
hvad människolifvet är,
att tränga så djupt som jag förstått,
att famna så vidt som jag förmått
och se, hvad det innebär,

och att sedan få kasta ut ett frö
i vinterns snö
och veta, att strålande sol
en gång hvar drifva skall smälta ner,
då sorg och sol icke finnas mer,
blott lycka från pol till pol.

Jag aldrig åtrått "ett äradt namn"
i ryktets famn,
men att värka hvarje sekund,
en droppe bland droppar, på orättens rot,
fram, tum för tum och fot för fot,
men aldrig tillbaka en stund.

Se därför är ingen i lycka mig lik,
så säll och rik:
jag lifvet i fullhet ju sett
och vet: när man bärgar gyllene säd
i jubel, jag också i skaran var med,
som marken för skörden beredt!

En julafton.

(Bearbetning.)

Det var julafton.

Vått och kallt var det. Snöflingorna föllo stora och tunga. Men ingen tycktes märka det.

Skyndsamt drogo sig folkmassorna fram och tillbaka. Brådska stod målad i hvarje ansikte. Paketten, som de buro, slängde hit och dit.

Du hör kanske till dessa, som springa från butik till butik, tvehågsen om hvad du skall köpa. Hvad kan väl passa åt honom? Hastande beger du dig i väg och har väl inte tid att se på den fattiga hustrun, som mödosamt sträfvar sig uppför gatan.

Och ändå — det kunde löna sig att kasta en blick på henne, där hon vandrar.

Snöflingorna slå henne hänsynslöst i ansiktet. Bitande kommer nordanvinden och rycker i den barslitna sjalen.

Du skulle blott veta, huru hon hade det, huru hon slitit och arbetat. Du skulle gå den mödosamma

väg hon gått. Du skulle ha känt alla de lidanden och kval hon utstått.

Vet du, hvad det vill säga att ha en man, som dricker?

Denna hustru visste det.

Hon hade genomgått alt, stort och smått.

* * *

Mödosamt arbetade hon sig fram, förbi de stora, ljusstrålande fönstren, som med sina många härligheter utöfvade en så stark lockelse på de frusna små stackare, som stodo utanför och kastade längtansfulla blickar dit in.

Så många underliga tankar flögo genom hennes hufvud.

Hvar hade han varit i dag? Skulle han komma hem såsom förra julaftonen? Han hade annars varit ordentlig på alra sista tiden och visst förtjänat litet. Hon hade bedt att få litet pengar till helgen.

Nej, han behöfde dem själf.

Hvad skulle han ha dem till? Nåja, var han bara ordentlig, så gick det väl an.

Han hade gått ut tidigt i dag — på arbete, hade han sagt. Hon hade själf varit hos grosshandlaren och arbetat för att få litet julpängar. De hade varit snälla. Hon hade hela korgen fylld med julkakor och åtskilligt annat.

Hon kände sig ängslig för honom. Hvad männe skulle han ha pängarne till? Och den lilla stackaren, som var öfverlemnad åt grannhustrun och som

måste sakna föräldrarnes omvårdnad, hur var det med henne?

Nordanvinden trängde genom märmg och ben. Hon skakade af köld. Hon stannade litet, drog andan och fortsatte så. Det var långt hem. Uppe i en af stadens utkanter i närheten af skogen hade de en vindskupa.

Slutligen nådde hon fram. Hon kastade en blick upp mot fönstret. Det var så förunderligt ljusst däruppe.

Det var väl grannhustrun, som varit så snäll.

Med tunga, ängsliga steg gick hon uppför trappan.

I ett nu slogs dörren upp. Ljuset inifrån bländade henne. Hon såg en liten strålande julgran, en munter brasa sprakade i kakelugnen, och midt i dörren kom — *han*, snygg och ren med lilla Lovisa på armen. Barnet jublade sin mor till mötes.

Hon kunde inte tro sina ögon. Det gick rundt för henne, allt detta.

“Kom in, mor! Ha vi det inte bra här nu? Därtill skulle jag ha pängarna.”

Hon sjönk ned på en stol och såg sig omkring.

“Hustrun därinne hade hulpt mig. Granen har jag själf huggit. Och där äro några småsaker åt dig och Lovisa. Det är inte mycket, men . . . och se här“, fortfor han, i det han böjde sig och visade ett blått band i knapphållet, “nu är jag medlem i nykterhetsföreningen . . . Nu skola vi få det bra, mor, du och jag och tultan“.

Hon såg på honom. Två tårar rullade nedför hennes kind. De ville liksom utsläta de sorgens fåror, som där hopat sig.

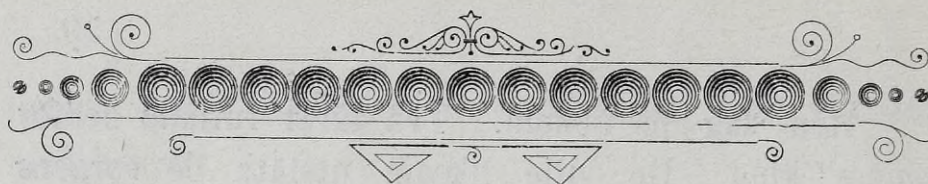
Och så började deras julafton. Den lilla jublade öfver de småsaker far och mor hade. Mor själf fick också något.

“Men jag har ingenting åt dig“, sade hon.

“Behöfs inte, mor. Du har alltid varit så snäll och tålig, du“ ... De suto så lugnt, så lugnt.

Ute började det klarna upp. Stjärnorna tittade så vänligt in till dem.

På minnesdagen.

Mel.: Lejonriddarne.

Sanningens ord som svärdsklang ljöd till i laster
försjunken värld.
och det växte upp kämpar i skaror från rikemans
boning och torpstugans torftiga härd,
skaror, som ville strida, strida mot last och mot
brott och mot nöd,
emot frestelser, glömska, mot snärjande list, emot
lurande fasansfullt bitter död.

Hör huru sanningens åska rullar
mäktigt kring Sveas fjäll och kullar!
Upp till att strida
för dem, som lida,
strida med sanningens heliga glöd!

Nu uppå minnesdagen
rasta vi syskon här i frid,
minnas de många segrande slagen —
det har dock varit en härlig tid!

Vi hafva torkat tårar,
vi hafva mättat hungrande små,
räddat tusenden blindslagna dårar,
då mot fördärfvet vi funnit dem gå.

Ännu dock icke vår kamp får ända,
ännu på fjäll synes vårdkasens bloss.
Stärkta vi åter vända,
syskon, i kampen, ty Gud är med oss!

På Bohlin & C:is förlag har utkommit:

Världens störste nykterhetstalares förnämsta arbete!

Eko från talarestolen

eller

levande sanningar för förstånd och hjärta,

belysta genom nära fem hundra anekdoter och historier, humoristiska skildringar, personliga erfarenheter och äfventyr, rörande tilldragelser inom familjekretsar och gripande händelser, tecknade från

lifvets mörka och ljusa sidor

af

JOHN B. GOUGH.

Öfversättning från ett ex. af det 100:de tusendet

af

K. J. Bohlin.

Arbetet är försedt med öfver 290 högst pikanta illustrationer samt med tvänne i ljustryck utförda porträtt af författaren.

Pris häft.; 4: 75; praktband 6: 75.

Ur Pressens omdömen:

Första upplagan af detta utmärkta arbete har haft en strykande åtgång och tagit slut på en exempellös kort tid, något, som bättre än allt annat talar för arbetets goda beskaffenhet. Och! då nu förläggaren utsläpper i bokmarknaden en ny upplaga, äro vi vissa att denna åtgärd skall hälsas med glädje inom vidsträckta kretsar, ty på vårt språk torde man förgäfvets leta efter något mer populärt nykterhetsarbete än John Goughs Eko från talarestolen. Förf. var på sin tid en djup sjunken drinkare, som, räddad ur lasten, blef samtidens störste nykterhetstalare. Han samlade oerhörda skaror omkring sin talarestol, ägde förmåga att genom sina kvicka sarkasmer få dem både att gråta och skratta, både att jubla och häpna. Hans bok är gifvitvis likadan, tack vare en lyckad öfversätt-

ning. Hvar och en, som vill ha en rolig, men på samma gång allvarlig nykterhetslektyr, bör ej tveka i valet utan genast subskribera på detta arbete. *Gotlandssten.*

Det torde vara höjdt öfver hvarje tvifvel, att ett mera lättläst, underhållande och rent af roande arbete rörande rusdryckshandteringen och nykterhetsverksamheten ej finnes på vårt språk, om ens på något. Priset är jämförelsevis billigt. *Svenska Sändebudet*

Vi hafva sällan läst ett arbete med större nöje än »Eko från talarestolen». Då man förut lärt känna författarens lifssaga med sin rysligt mörka förgrund, så väntar man aldrig att från den upprättade drinkarens läppar höra ett ord som innebar löje. Det är från deras läger »världens störste nykterhetstalares» en stor del af sitt lif tillhörde, som socialister och anarkister hämtat sina bästa språkrör och djärfvaste hjältar. De hafva där insupit missnöje med och leda till det bestående, i hvilket ju privilegierna ingå att genom rusdrycker få fördärfva människorna. John Gough har af sin grundliga upprättelse fått nytt lif och nya stärkta krafter. Han omtalar visserligen de mest härresande historier, men serverar dem alltid i ett från lidelse fritt språk, hvilket oftast är klädt i den bredaste humor. Det är i detta arbete många af världens — Sveriges alls icke undantaget — store nykterhetstalare fått många af de historier, som de odödliggjort sina namn med. Historierna blefvo dock alltid litet bortfuskade vid dessa »handlån». Nu komma de direkt från originalet

Detta eko skall uppmuntra och stärka i striden mot rusdryckerna hvarhålst det når.

Vi rekommendera det utmärkta arbetet icke blott till nykterhetsvänner af den hårfina kalibern, utan till alla, ehvad de älska eller hata nykterhetsarbetet.

Minor i Illust. Familjeblad.

»Eko från talarstolen eller lefvande sanningar för förstånd och hjärta, belysta genom nära femhundra anekdoter, historistiska skildringar, personliga erfarenheter och äfventyr, rörande tilldragelser inom familjekretsar och gripande händelser, tecknade från lifvets ljusa och mörka sidor af *John B. Gough*», är den fullständiga titeln på ett arbete, af hvilket första häftet blifvit oss tillsändt.

Arbetet, hvilket är en öfversättning från ett ex. af det 100-de tusendet, utgifves på *K. J. Bohlins* förlag

Stockholm och är försedt med öfver två hundra illustrationer samt är, för att vara nykterhetslektyr, ovanligt prydligt. Att, hvad innehållet beträffar titeln icke lofvar för mycket, därför bör namnet på världens erkänt främste nykterhetstalare. John B. Gough, utgöra tillräcklig borgen. Så vidt vi af det första häftet kunna döma, kommer arbetet helt säkert att fylla ett länge känt behov och uppnå en ganska stor spridning.

Vi vilja därför på det varmaste rekommendera detta arbete. För dem, som känna behov af en *lottläst* nykterhetslektyr *för hemmet och logerummet*, kan något lämpligare ej gärna finnas

Vägvisaren.

Gough var, som vi veta, världens förnämste nykterhetstalare. Detta är icke en samling torra nykterhetsföredrag, utan utdrag ur sådana: historier, personliga erfarenheter o s. v., ömsom af gripande allvar, ömsom högst skrattretande. Arbetet är försedt med en mängd goda illustrationer

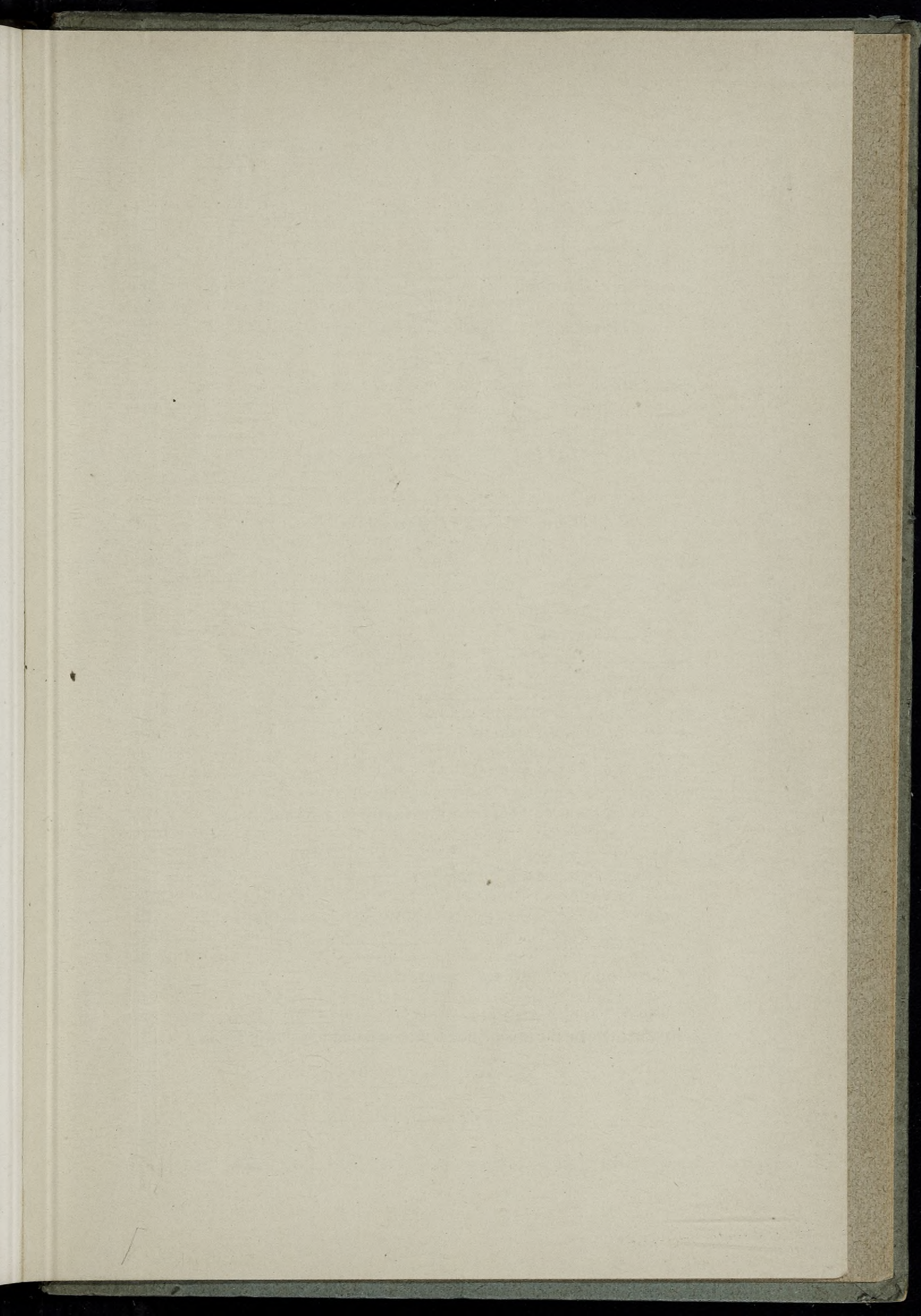
Jämtlands Allehanda.

»*Eko från talarestolen*». Vi fästa ännu en gång uppmärksamheten på detta den store nykterhetskämpen J. B. Goughs präktiga nykterhetsarbe, hvilket nu är under utgifning här i Sverge af bokförläggaren K. J. Bohlin i Stockholm.

Ingen nykterhetsskrift, som kommit den svenska publiken till del, kan mäta sig med denna John B. Goughs bok. Nog ha andra utgifvits, som på sätt och vis varit och äro värdefullare, vi tänka t. ex. på Huss arbeten, »Richardssons nykterhetslektioner», prof. Millers: »Bort med supseden», »Dryckenskapen skärskådad», »Nykterhetskommisionens senaste skrift», och till sist Lacey's prisbelönda värk, som W. Sköld håller på att utgifva i sitt »Nykterhetsbiblioteket».

Men »*Eko från talarestolen*» är inte alls jämförlig med dessa mer eller mindre vetenskapliga afhandlingar. Det är ett högst originelt nykterhetsarbete, fullt af delvis sorgliga, delvis roliga historier ur lifvet, framställda på det för Gough egendomliga, träffande sättet.

Härigenom blir boken lätt att läsa, som vore den ett kåseri och lättförstådd samt inträffant äfven för den i nykterhetsfrågan mindre hemmastadde. *Reformatorn.*

På Bohlin & C:o, i *Stockholm* förlag har utkommit:

I blått band

Värs och Prosa af

Johan Lindström, (Saxon).

Pris 50 öre.

OBS. *Upplagan i det närmaste slutsåld.*

I Nykterhetsfrågan.

Föredrag af

Joseph Hermelin.

Pris 1 krona.

OBS. Författaren är känd såsom Sveriges förnämsta nykterhetstalare och hans bok är en af nykterhetslitteraturens skönaste perlor.

Om den ställning våra heliga skrifter intaga till bruket af akoholiska drycker.

Föredrag vid södra grundlogernas af nationalgoodtemplarordens högtidsfest i Katharina kyrka d. 17 Mars 1895.

af

Dr. Fredrik Fehr.

Pastor Primarius i Stockholm.

Pris 25 öre. *Hög rabatt vid partirekvisition.*

Om ny och gammal nykterhet,
eller om naturvetenskaplig och esketisk
uppfattning af nykterhetsfrågan.

Ett svar

på Generaldirektör S. Wieselgrens broschyr

"Är den moderata nykterhetsvärksamheten föråldrad?"

af

Dr. Johan Bergman,

Lektor vid högre allm. läroverket i Norrköping.

Pris 25 öre.